

הארץ

"הוא אמר לי שאם אלטף אותו גברים ירצו אותי": האמת האפלה של קהילת המיניות המקודשת

יחסי מין באצטלה של ריפוי, פרקטיקות אגרסיביות, התנסויות משפילות ופגיעות מיניות – נשים רבות פונות ל"קהילת המיניות המקודשת" בעקבות טראומה, ונופלות קורבן לתחום פרוץ ללא פיקוח, שבמקום התיקון המובטח רק מעמיק את הפצע. תחקיר

עקוב 

נטע הלפרין

2022, 12:03 ביוני 27

תקציר הכתבה ב-162 מילים +

לפני כמה חודשים חוותה הגר בן ישראל, 38, התפרצות חריפה של פוסט טראומה. "עברתי לא מעט הטרדות ותקיפות מיניות במשך חיי, ואת רובן הדחקתי במשך שנים", היא משתפת. "הייתי בטיפולים, באף אחד מהם לא היתה היזכרות בפגיעה מינית, ובשלב מסוים הרגשתי שאני יכולה להמשיך הלאה. זיהיתי אמנם סימפטומים במבנה האישיות שלי, אבל לא קישרתי את זה לטראומה מינית. לא הבנתי למה אני מרגישה שהגוף שלי הוא בית כלא, ואני אזוקה אליו בעל כורחי".

ובכל זאת, באוקטובר שעבר, במהלך משבר סביב פרידה זוגית, זיכרונות ממעמקים החלו להציף את בן ישראל בעוצמה שלא הכירה: לראשונה הם היו קשורים לפגיעות המיניות שעברה, ומעל כולם זיעזעה אותה פגיעה שאירעה לפני כשש שנים, בספטמבר 2016. זה קרה בסשן שיבארי – טכניקה יפנית של קשירה באמצעות חבלים, שבבסיסה הרעיון כי דווקא חוסר האונים ואי הנוחות שבקשירה מאפשרים שחרור מוחלט ואפילו ריפוי של כאבים פיזיים וטראומות. הטכניקה העתיקה נעשתה פופולרית מאוד במערב בשנים האחרונות, והמטפל הספציפי שבן ישראל פנתה אליו הוא מנושאי הבשורה שלה: בודהי זאפה, או בשמו המקורי כריס בולד, גבר אנגלי שבשנים האחרונות מתגורר בעיקר בבאלי ומעביר סדנאות כמעט בכל יבשת. בישראל הוא ביקר פעמים אחדות והעביר כאן סדנאות וטיפולים פרטניים.

"באותה תקופה הרגשתי שמשהו במיניות שלי לא פתור, ושאיני מעוניינת ומוכנה להעביר את השליטה למטפל מנוסה, שיאפשר לי לעבור חוויה שאולי טמון בה ריפוי", בן ישראל מסבירה את הבחירה. "באתי לזה עם מאה אחוז אמון, הרגשתי שמשהו נעול אצלי בגוף, ואולי אם אקח את זה לחוויית קצה כמו שיבארי, אוכל לתת לעצמי להרגיש עד הסוף וזה ייצא ממני, החוצה".

ובהתחלה הכל אכן נראה פורמלי וטקסי. מארגן הביקור, ישראלי המגדיר עצמו כמורה לאהבה ומיניות מקודשת, קיבל את פניה של בן ישראל בכניסה לבית פרטי בראש העין והיא עלתה לקומה השנייה, שם המתין לה זאפה. "דיברנו קצת, והוא הביט עמוק אל תוך עיני ואמר שבסשן הזה לא תהיה מיניות בשום צורה", היא מספרת, "ואז ערכנו מעין מעבר טקסי, שבו הוא לקח את החבלים והניח אותם בידיים שלי, ולאחר מכן הונחיתי לפשוט את הבגדים - נשארתי בתחתונים בלבד - והוא כיסה לי את העיניים. הכל נעשה בצורה מאוד מובנית, הכל עד לאותו רגע היה בהסכמה".

אבל אם תחילת הסשן נבנתה בהדרגה ונועדה לבנות אמון, בהמשך צצו מוטיבים מבהילים. "התחלתי להרגיש שהוא נוגע בפטמות שלי בצורה מאוד מכאיבה. אני לא בטוחה אם הוא כרך סביבן את החבל או רק הצליף בהן, אחרי הכל, העיניים שלי היו מכוסות - אבל זה היה ממש כואב ובבירור לא מותאם לסיטואציה. ואז, בשלב מסוים, הוא דחף את איבר המין שלו עמוק לתוך הפה שלי, ממש דחף את הראש שלי לאיבר שלו, שוב ושוב, וכל כך חזק שהתחלתי להשתנק. אבל הוא לא הפסיק, להיפך. ככל שנחנקתי הוא אמר: מצוין, זה הניקוי שאת עוברת, וככל שהשתנקתי זה דירבן אותו להמשיך באגרסיביות, כשבכל פעם הוא מתייחס לאיבר המין שלו כקדוש. 'האיבר שלי טהור, הוא בית המקדש שלי'. היה שלב שהוא אפילו אמר, 'ככה אני משרת את הקליינטים שלי'".

שש שעות ארך ה"טיפול", וכשבן ישראל יצאה ממנו היא הדחיקה את החוויה ומשמעותה. באופן שפסיכולוגים מסבירים כקושי ליישב את הדיסוננס שבין דמות סמכות מיטיבה ובין הפגיעה הבלתי נתפסת, היא אפילו הודתה לזאפה בתגובה לפנייה שלו. "ייתכן שההדחקה הממושכת הזאת התאפשרה כי היו לי כל כך הרבה אפיזודות", אומרת בן ישראל, "אבל לאחרונה, ככל שהתחלתי להכיר בכך שזה קרה, זה נעשה כבד מכדי שאפשר יהיה לשאת את זה". וכעת, משהכירה בפגיעה הקשה שעברה והיא מטופלת על ידי הגורמים המתאימים, היא רואה זאת כשליחות לדבר בפומבי ולנקוב בשם התוקף. "זה אדם שממשיך לעבוד כמטפל פעיל, אז איך אפשר לישון בלילה? הבנאדם דחף את איבר המין לתוך הגרון שלי עד שהשתנקתי, אני פשוט רוצה להגיד את זה בקול".

כמו בן ישראל, גם קייטלין (השם המלא שמור במערכת), המתגוררת בטורונטו, רצתה לומר בקול, ועשתה זאת בקבוצה סגורה בפייסבוק שחברותיה הן בוגרות קורס קואוצ'ינג של מטפלת נודעת. "אני יודעת שהרבה נשים בקהילה ממליצות בחום על מפגש טיפולי עם בודהי", היא כתבה שם בפוסט לפני כמה חודשים, "ולכן חשוב לי לחלוק איתכן את ההתנסות שלי ולהזהיר מהצד האפל שבו". בפוסט ההוא,

ובהמשך בשיחה עם "הארץ", היא טוענת שלמרות שגם באזוניה זאפה לא הזכיר סקס בשיחה מקדימה, בסשן שיבארי ממושך שהתקיים בספטמבר שעבר הוא התפשט בזריזות וביקר אותה על שלא רצתה להתפשט גם היא. בהמשך, משסירבה לכוונתו לחדור אליה, טען שהיא פוגעת בצד הנשי הפנימי שלו השואף לרפא אותה, ואף קשר אותה באופן שגרם לה לזעוק ממושכות מכאב.

עד מהרה הסיפור של קייטלין הפך לאחד מכמה. חברות בקבוצת הפייסבוק החלו לאסוף עדויות של נשים נוספות, נשים אחרות הגיעו ישירות ל־Safe Mediation, גוף המגשר בין קורבנות לתוקפים בגישת הצדק המאחה: נשים מארה"ב, הולנד, תאילנד, אוסטרליה וישראל שטענו כי זאפה תקף גם אותן. ובינתיים, זאפה עסוק מאוד. החודש למשל, לפי האתר הרשמי שלו, הוא ייצא לטור באירופה. בהמשך מתוכננות סדנאות בדרום אפריקה, אוסטרליה ושוב ברחבי אירופה וארה"ב.

אפשר היה לחשוב שבזדהי זאפה הוא לכאורה מקרה חריג של תוקף סדרתי, הממשיך להתנהל בעולם כגורו סופרסטאר כשהוא משאיר בצד הדרך עוד ועוד נשים פגועות. או לכל היותר אחד מכמה מקרים ספורים שכבר עוררו סערה וזכרם נמוג במהרה. אבל הסיפור של הגר, קייטלין והאחרות איננו נדיר כל כך. על פי עדויות שהוצגו ל"הארץ", מקרים כמותו שבים ומתרחשים בחלקים שונים של מה שנהוג לכנות "קהילת המיניות המקודשת" (קמ"מ). אפשר אפילו לטעון שהמקרה הספציפי הזה, חמור ככל שיהיה, משקף בבהירות את הבעיה שניצבת ביסוד הקהילה - העובדה שמאחורי המלים היפות היא בנויה בחלקה על גבולות פרוצים. לעתים אין בה הסכמה על מה אסור ומה מותר, מה לגיטימי ומה מרחיק לכת; אין רגולציה, אין קוד אתי.

כתוצאה מכך, לצד לא מעט אנשי מקצוע מוכשרים ומנוסים, ישנם מטפלים ומנחים שההכשרה שלהם נתונה בסימן שאלה, ואחרים, חלקם ותיקים, בכירים ומוכרים, שעושים שימוש כוחני ומניפולטיבי במעמדם ומותירים אחריהם נשים פגועות. יחסי מין באצטלה של ריפוי, פרקטיקות אגרסיביות בסדנאות שנחוות כהתנסות פוגענית או משפילה, פגיעות מיניות - העדויות שהוצגו ל"הארץ" מלמדות כי כל אלה מתרחשים לכאורה בקהילת המיניות המקודשת, ולא רק בקצוות ובשוליים. הסכנה הטמונה בכך מובנת מאליה, אבל הפגיעות האלו חמורות כפליים בגלל עובדת יסוד אחת: רבות מהנשים האלה הגיעו אל קהילת המיניות המקודשת פגועות מלכתחילה וחיפשו בה תיקון ומרפא. הן חיפשו זאת דווקא בה כי לעומת קהילות אחרות היא הוקמה בדיוק על מנת ליצור מרחב בטוח, כזה שיאפשר לפרט לחקור את מיניותו בסביבה מכבדת ופתוחה. מה שהופך את טשטוש הגבולות גם להפרת אמון כואבת במיוחד.

חיבוק דוב

השם "קהילת המיניות המקודשת" - או כפי שהיא מכונה לעתים, קהילת המיניות המודעת - עשוי להטעות. בפועל זהו ערב רב של קהילות ויוזמות, פרקטיקות ותורות, מטפלים ומטפלות וגם שמאנים מטעם עצמם. ואם שורשיה של הקהילה כתופעה תרבותית הם בניו אייג' המשגשג בישראל כבר יותר

משלושה עשורים, הרי בשנים האחרונות היא חווה פריחה ביתר שאת. פסטיבלים, ריטריטים, טמפלים, מסיבות כרבולים, פודקסטים, הרצאות, סדנאות ליחידים וזוגות ועוד, שלכולם מטרה מוצהרת אחת: שחרור מהאשמה והבושה המתלוות לדידם למיניות בת זמננו, וחקר המיניות של האינדיבידואל והקבוצה כפתח להכרת העצמי ואפילו לגאולה.

בתוך כל השפע הזה של פעילויות נוצרה גם (ואולי בעיקר) קהילה חברתית ותרבותית שוקקת, השומרת על קשר, מתפתחת ומשתנה, מקיימת שיח ער ודיונים סוערים בקבוצות ווטסאפ ופייסבוק שונות, משמשת כבית למשתתפיה הרבים וכמקור פרנסה לרבים אחרים, ומספקת תחושת זהות ושייכות. וזה בדיוק מה שמושך לקהילה במיוחד נשים שמחפשות מזור לטראומות מיניות שעברו. "בלי להכליל, לאורך 15 שנים של ייצוג נפגעות פגשתי לא מעט נשים שהגיעו לקהילת המיניות המקודשת לאחר פגיעה מוקדמת", מספרת עו"ד ורדית אבידן, מנהלת הקליניקה לפמיניזם משפטי באוניברסיטת חיפה ומומחית למניעת הטרדה מינית בקהילות. "הרבה מהן, במיוחד מי שנפגעו בגיל צעיר, מתקשות לחוש אמון ונרתעות מגורמים ממסדיים. רבות מהן נכוו מהמשטרה או מבית המשפט. רבות מהן מחליפות הרבה מטפלים או נרתעות מטיפול פסיכולוגי. אז רבות הולכות לטיפולים אלטרנטיביים במקום זה".

כי טיפול אלטרנטיבי, במיוחד במרחב כמו מיניות מקודשת, מאפשר להן להיות חלק מקהילה?

"בדיוק. קהילה נותנת שייכות, משמעות, מישהו שיחבק, הרבה מהן זקוקות לכך. וטיפול אלטרנטיבי, בקהילת המיניות המקודשת או מחוץ לה, עשוי להיות מיטיב ומרפא. אבל בה בעת זה תחום פרוץ, שאין בו השגחה ואכיפה. כך יוצא שלצד מטפלות ומטפלים מיומנים שעברו הכשרה מעמיקה, פועלים גם אנשים שעברו מהפך בחיים, עשו איוואסקה וגילו את המטפל שבהם וזהו, מפה לשם יש להם קליניקה וללא שום הכשרה הם מעבירים עיסוי יוני לנשים (עיסוי של איבר המין הנשי, נ"ה) למשל. הם בסוג של אגו-טריפ ויש להם המון הצדקות לפגיעות שלהם. המצב הנוכחי, שמאפשר לכל אחד להיות מטפל מיני, הוא מערב פרוץ, ומן הצד השני נמצאות הנשים הללו, שכל כך כמהות לשייכות, למשמעות – והן טרף קל, פשוט טרף קל".

זה יכול לקרות בפסטיבלים, בסדנאות, וגם בקליניקה, בסיטואציה של אחד/ת על אחד/ת. כזה היה למשל המקרה של דנה (שם בדוי, כמו רוב השמות בכתבה), 30. לפני שנים אחדות היא הגישה במשטרה תלונה על אונס. "עד היום אני לא יוצאת עם גברים", היא אומרת. "אני מתה מפחד". אבל התיק נסגר מחוסר ראיות, וכשדנה הבינה שהישועה לא תגיע מרשויות החוק, היא התמקדה בריפוי, ובהמלצת חברים פנתה למטפל בכיר מקהילת המיניות המקודשת. היא נפגשה איתו כמה פעמים, פגישות שבמהלכן נקט פרקטיקות ריפוי שונות, ואז, במפגש נוסף, הוא הציע לה פרקטיקה עתיקה שמקורה במזרח הרחוק: עיסוי יוני. העיסוי היוני – שבבסיסו ההנחה (שגם) באיבר המין הנקבי יש נקודות לחיצה המשפיעות על הגוף והנפש ויכולות להביא לריפוי – הוא נושא שנוי במחלוקת, גם בקהילת המיניות המקודשת עצמה. אך

במיטבו הוא כולל טיפולים שונים, ומטפלות מוכרות רואות בו התמודדות מועילה עם שלל בעיות. ולזה דנה היתה זקוקה כמו לאוויר לנשימה.

אלא שלא זה מה שקיבלה. "בשלב הראשון הוא התפשט, והציע גם לי להתפשט ולרקוד איתו בעירום", היא מתארת את המפגש ההוא. "הוא הסביר שזה חלק מהתהליך. מבחינתי זה עוד נשמע איכשהו הגיוני – הוא הסמכות, ואני סומכת עליו. אחר כך הוא התחיל בעיסוי, וכשהוא הגיע לאיבר המין שלי והתחיל ללחוץ ולעסות, זה היה חזק ומכאיב. אמרתי לו שכואב לי, והוא אמר, כמה עדין אפשר להיות איתכן? בלשון רבים, ובזמן שהידיים שלו בתוך איבר המין שלי, כאילו אני כל הנשים שהוא מכיר, כל הנשים שביקשו ממנו להיות עדין. ואז הוא פשוט המשיך בשלו".

דנה אומרת שקפאה. שחשה שהיא משחזרת את ההשתקה הנובעת מתוך האונס. "אבל אם המטפל אומר כזה דבר, אולי אני צריכה לסתום את הפה", היא מסבירה מדוע לא קמה והלכה. "בשלב מאוחר יותר הוא שם את הזין שלו ליד הראש שלי ואמר שאני יכולה ללטף אותו אם אני רוצה. הוא אמר לי שאם אני אפתח, כלומר אלטף אותו, גברים כבר ירצו אותי ויבואו אלי כי לא יהיה לי כל כך קשה. הייתי בהלם. לא ידעתי איך להגיב. קמתי והלכתי בתחושת בחילה".

הפעם כבר לא פנתה למשטרה. "כל מי ששומע על זה מקרב החברים הטובים שלי אומר, דנה, את הלכת למישהו כדי שייגע לך באיבר המין, מה את רוצה? מי יקשיב לך בכלל? ואחרי מה שכבר קרה לי במשטרה, ללכת להתלונן ששוב עברתי תקיפה, שאשכרה שילמתי עליה כסף, זה הכי משפיל שיש".

כמו דנה, גם יעל, 28, סטודנטית חרדית, הגיעה לטיפול בעקבות המלצה. אך הפעם היתה זו מטפלת אישה. מושאי התלונות שהגיעו ל"הארץ" – חלקן בסיוע האתר פוליטיקלי קוראת – הם אכן ברובם מטפלים ומנחים גברים, אבל גם חלקן של מטפלות, מנחות סדנאות ונשים שהן דמויות מרכזיות בפסטיבלים לא נפקד. "הגעתי לטיפול בעקבות דברים שעברתי בחיים", מספרת יעל ומעדיפה שלא לפרט. "אני מטפלת בעצמי, משקיעה בנפש שלי וחושבת שזה חשוב, והגעתי לנקודה שאמרתי, אוקיי, אני מרגישה שאני מוכנה ללכת גם לטיפול שכולל מגע ולראות מה קורה לי שם".

המטפלת שאליה פנתה היא דמות עסוקה ומבוקשת. "הקליניקה שלה מפוצצת, אנשים נכנסים ויוצאים", אומרת יעל. היא עצמה הגיעה לשם אחרי התכתבות מקדימה שבה הסבירה כי לעתים היא מרגישה מוצפת מבחינה מינית, והיא זקוקה לוויסות כלשהו. המטפלת הרגיעה שאכן הגיעה לכתובת הנכונה. אני מטפלת בטראומות, היא כתבה.

אבל פעמוני האזעקה צילצלו כבר בטיפול הראשון. "היא אמרה שלפני הטיפול נשב ונדבר. בפועל, איך שנכנסתי היא אמרה לי, תתפשטי, תשכבי על המיטה ותקראי לי כשאת מוכנה. לא היה שום שיח על מי אני, מה מפריע לי, מה הטיפול יכלול, מה לא מתאים לי". ובכל זאת, יעל עשתה כדבריה, "את שוכבת,

לבושה רק בתחתונים, מעלייך סדין, ואז היא מסירה את הסדין ומושכת לך את התחתונים למטה, בלי להסביר או לשאול אם זה בסדר, ואת אומרת לעצמך, היא לא אמורה לעסות אותך באזור הזה. את מרגישה שזה לא תקין".

נאמר מתישהו שהעיסוי יכלול מגע באיברים אינטימיים?

"לא. לא לפני הטיפול ולא במהלכו. זה לא שהיא התמקדה באיבר המין ועיסתה אותו באופן ממושך, אבל זה גם לא היה ברפרוף. כאילו על הדרך היא מגיעה לשם, ועוד פעם היא מגיעה לשם. הגוף שלי היה בטירוף. זה הרגיש כל כך לא נכון ולא נוח, עד שבשלב מסוים פשוט התנתקתי. הגוף שלי היה שם, אבל אני לא יודעת איפה אני הייתי".

היתה ביניכן תקשורת בזמן הטיפול?

"לא ממש. לאורך כל הטיפול היא מילמלה, כאילו היא באיזשהו טריפ. היא גם הודיעה לי ממי נפגעת, איך ומתי. היא לגמרי שמה את עצמה במקום של אדם כל יודע וכל יכול".

ולמרות זאת, יעל נתקפה פחד מפני ביטול תור נוסף שכבר נקבע. היא הלכה מבוהלת, אבל המצוקה הכריעה אותה לבסוף והיא אזרה אומץ וכתבה למטפלת כי היא מרגישה שהטיפול לא עושה לה טוב. "בתגובה זכיתי לזרם של תגובות משפילות: 'אני מדהימה בעבודה שלי. את הזויה. יש לך אפס מודעות. את כמו ילד קטן'. קשה לי עם העובדה שאחרי חוויות קשות שעברתי הייתי מוכנה לחשוף את עצמי ולתת את הגוף שלי כדי להגיע לריפוי, ובסוף הגעתי למישהי שמתמשת בי ועושה דברים בצורה מזיקה. את באה לתקן ויוצאת פגועה".

יש לה תסביך אב

אם קליניקות עשויות להיות מרחב לא בטוח – על אחת כמה וכמה סדנאות, זירה שהקושי להציב את הגבול מתחדד בה מעצם היותה מרחב חופשי יותר. כזה שפרקטיקות נועזות עשויות להתלכד בו עם דינמיקה קבוצתית לוחצת, לא פעם בניצוחו של מנחה ללא הבנה או ידע מתאים, או מנחה כריזמטי המנצל לכאורה את כוחו ואת הדומיננטיות שלו. מאחר שהמנחה הוא שמחליט על אופי הפעילות בסדנה ועל האופן שבו תתנהל, דמותו היא שתקבע את החוויה היסודית בה: אם עבר הכשרה מעמיקה והוא גם אדם אמפתי המבין בבני אנוש וביחסי אנוש – זו תהיה חוויה מיטבית. אם הוא אדם שדואג לסיפוק צרכיו שלו, הנפילה עלולה להיות חזקה.

"יש הרבה יופי בקהילת המיניות המקודשת, והרבה מחדוות הלימוד והגילוי", מדייקת דלית שמחאי, חוקרת תרבות פופולרית ומחברת הספר "לזרם נגד הזרם" על תרבות הניו אייג' הישראלית. "אבל לפעמים הסתירות שקיימות בבסיסה מתנגשות זו בזו. לדוגמה, כל מי שמכיר את העולם הרוחני קצת מקרוב יידע

להגיד שהם נגד גורואים, כי אלה נתפסים כבעלי אגו מפותח מדי. המורים שבשטח נמצאים שם רק כדי להחזיק לך את היד בתהליך שאת עצמך אחראית עליו. אבל לצד כל הדיבור השטוח הזה, הכביכול דמוקרטי, ואפילו בעזרתו, יש אנשים שמייצרים סביבם קהילת מאמינים שמתמסרת לדינמיקה של כוח. ומאחר שבקהילה הזאת סקס הוא חלק מהעניין מלכתחילה, הצבת הגבולות קשה במיוחד".

זו היתה החוויה הבסיסית של בר. "יצאתי ממערכת יחסים מתעללת, ידעתי שאני בטראומה גדולה וחייבת טיפול דחוף. לעולם המיניות המקודשת נכנסתי בגיל עשרים וזה מה שהכרתי. אז אמרתי, טוב, אולי שם יוכלו לעזור לי. בתוך תוכי ידעתי שלא, אבל לא הקשבתי לקול הזה. פניתי למנחה של קורס, מוכר וחזק בקהילה, ומכיוון שלא היה לי מספיק כסף הצעתי לו שאהיה אסיסטנטית שלו".

המנחה ענה שאחרי שתתנסה בסדנה כמשתתפת, תוכל לעשות זאת בסדנאות הבאות. "בתחילת הסדנה הוא לקח אותי ועוד כמה משתתפות שרצו להיות אסיסטנטיות לחדר, הסביר לנו מה עושים, והוסיף, ושתדעו, אני מתחיל עם האסיסטנטיות שלי. יש אסיסטנטיות שהן האהובות שלי, ולפעמים הן גם משתתפות בסדנה, אז שלא תופתעו כשזה קורה. כשהוא אמר את זה, הרגשתי שהוא מסתכל עלי ואומר את כל הדברים האלה לי. כמובן שהרגשתי מיוחדת, כי אז זאת היתה הדרך שלי לקבל אהבה".

המנחה לא רק דיבר בגלוי על מערכות יחסים מיניות ואחרות שהוא עצמו מנהל עם הכפופות לו, הוא גם השתמש בהנמקה שעבדה היטב על רגשות האשמה של בר ועל נכונותה לשתף פעולה. "באחד הימים בסדנה עליתי לספר על מערכת היחסים ההרסנית שרק יצאתי ממנה", היא נזכרת. "הוא הפסיק אותי אחרי כמה משפטים ואמר, 'אני עוצר אותך, כי את יותר מדי בקורבנות. ואם את רוצה לקחת אחריות על החיים שלך, צאי מהקורבנות! תני לעצמך להיות בסקסיות שלך'.

"באותו רגע כל מה שהרגשתי היה שאני לא רוצה להיות בקורבנות. הרגשתי כל כך אשמה וכל כך לא בסדר, ואמרתי, אוקיי, ופשוט עשיתי את מה שאני יודעת לעשות הכי טוב והעמדתי פנים. נתתי לכל מי שרצה לגעת בי, שיראו שהנה, אני ילדה טובה ואני סקסית ואני לא קורבן, בזמן שכל מה שהייתי צריכה זה שיתנו לי להיות במקום שהייתי בו, לעבד ולהקיא את הרעל שספגתי".

ביום שנגמרה הסדנה הזמין המנחה את בר אליו לחדר. "וכמובן שהגעתי. לא רציתי להיות שם בשום צורה, אבל בגלל שהוא המורה החכם והחזק והמוביל, וכולם הולכים אחריו, עשיתי את זה. למרות שהרגשתי מנותקת לחלוטין תוך כדי. חשבתי שאולי הוא יציל אותי, אולי הוא ייתן לי אהבה, אישור".

זה היה מפגש מיני ראשון מבין סדרת מפגשים שנמשכה שנה. והמנחה הזה לא היה יחיד. "הייתי חלומם של כל המנחים שעבדתי איתם. הילדה הכי טובה, זאת שמתפתת, שעושה כל מה שאומרים לה. הייתי אסיסטנטית ממש מעולה", אומרת בר. "באתי מבית פצוע ומפורק. הייתי מאוד מינית וכביכול בוגרת,

השתמשתי במיניות שלי כדי לקבל אהבה – זאת היתה הדרך. ופשוט הגעתי לשדות שצדו אותי בהם – כולם אנשים מאוד מוכרים וידועים בקהילה – וניצלו את זה שהסכמתי לכל דבר שרצו ממני".

לביא, מטפל הפועל במשך שנים בקהילת המיניות המקודשת בארץ ובעולם, מזהה כאן גורם מהותי שלמנחים נוח לחיות איתו. "בשדה ההנחיה יש כמה גורמים שעשויים להוביל יחד לפגיעות מיניות", הוא אומר, "ואחד מהם הוא אי הבנה בסיסית בשאלת ההבדל בין הסכמה להסכמה חופשית. גם כשמשתתפת אומרת, כולנו בגירים – בעיני זה לא רלוונטי. להשקפתי זו לא הסכמה חופשית. יחסי המעין־מרות עדיין מתקיימים, וכאן זה לא משנה אם מדובר במרצה, מטפל, מנחה או איש צוות".

לא מעט משתתפים ואף משתתפות מתייחסים לכך מנקודת מבט הפוכה. הם רואים ביחסי מין בין מנחים למשתתפים אקט לגיטימי, ואפילו מעשה של לימוד וריפוי. טל, שבעברה פוסט טראומה מורכבת, היא אחת מהם. "בעבר קיימתי עם מנחה טנטרה ידוע יחסי מין פעמיים, ובשבילי זאת היתה חוויה חשובה", היא אומרת. "השתתפתי בסדנאות שלו, והוא הבין שאני סובלת מפוסט טראומה עוד לפני שאני הבנתי את זה. אני יכולה להגיד לך שבזכותו המיניות שלי השתנתה. ואף פעם לא הרגשתי מנוצלת או מרומה".

גם לתמרה, מטפלת ומנחת סדנאות, יש עמדה דומה. "אני יכולה להגיד לך שלפני כמה שנים שכבתי עם אחד המנחים בסדנה ועפתי על זה", היא אומרת. "מי שיגיד שהיו כאן יחסי מרות – שיגיד. זה שירת לי את הפרוסס, אני לא מצטערת על זה, ואני יודעת על עוד כמה נשים שזה קרה להן".

הילה, מטפלת ומנחת סדנאות, מתנגדת לנרטיב הזה, במיוחד כשהוא מגיע ממטפלות. "את תשמעי מטפלות ומנחות מהשדה הזה אומרות, אתן, מבחון, עם ההתניות החברתיות שלכן, קשה לכן להבין מה קורה כאן בעצם. יש בניו אייג' על נגזרותיו, ובפרט בשדה המיניות המקודשת, גישה שהרבה פעמים מתבטאת באמירה שאת לא מספיק מפותחת להבין את מה שעברת", היא אומרת, "יש מטפלים ומנחים שיוזמים מגע אינטימי עם מטופלות ואומרים, למשל, מתחילת הסדנה ראיתי שיש לך תסביך אב והחלטתי להיות שם בשירות כלפיה, לתת לה את המתנה הזאת".

לעוף איתם

לכאורה יש ארגון אחד שבו הכל שקוף ומוסכם – איסטה – (International School of Temple Arts – ISTA) הבינלאומי, שיש לו כאן שלוחה משגשגת. איסטה לבל 1 ואיסטה לבל 2, הסדנאות למתחילים ולמתקדמים של הארגון, הן מהבולטות והפופולריות בתחום. ובניגוד למרחבים אחרים שמטשטשים את סוגיית יחסי המין בין מנחים למשתתפים, בסדנאות באיסטה מדברים על כך בגלוי. אפשר לשמוע זאת בבירור מפי המורים הבכירים ביותר, ובהכללה גסה ניתן לומר שהמדיניות הזאת ידועה בקהילת המיניות המקודשת על שלל הסתעפויותיה.

מי שדיבר וכתב על הנושא הוא אוהד פלא (אזרחי), מורה בכיר באיסטה ואולי הדמות הבכירה והדומיננטית בקהילת המיניות המקודשת בישראל זה שנים (וגם רב). "אם אני אומר באופן קטגורי, שבגלל שאתה תלמיד ואני מורה הקשר בינינו אסור, הדיסטנס הזה מייצר בינינו: א', הקטנה, אתה בהכרח במצב ילדי; ב', הגדלה שלי, והוא לא מאפשר להתמודד עם המציאות כפי שהיא", הוא אמר למשל בראיון בפודקסט בשם "אם נרצה" בפברואר 2021. "מה שאנחנו דורשים מהצוות זה לא 'אל תהיו בשום קשר עם התלמידים', אלא 'לא יהיה קשר מוחבא'".

פלא גם המחיש באותה תוכנית וסיפר שהוא עצמו קיים יחסי מין עם משתתפת בסדנה, בתמיכת המנחות האחרות. "לפני ארבע שנים לימדתי באנגליה ובאה מישהי, יפהפייה מקסימה, ואמרה: אני מאוד נמשכת אליך ורוצה להיות איתך, ואני גם מודעת לזה שאתה המורה", הוא סיפר למראיין. "אמרתי לה, איזה יופי. בואי תתייעצי עם שתי המורות האחרות, תראי מה הן אומרות". מתברר שהשתיים חשבו שקשר מיני בינו ובין המשתתפת הוא "סבבה". אלא שעכשיו מתברר שלא כולן חושבות שזה סבבה. ביוני השנה הוקמה קבוצת פייסבוק שמגדירה את עצמה כ"מרחב עבור אלו המעוניינים לחלוק התנסויות של גבולות שנחצו במסגרת איסטה ורוצים שהמוסדות האלו יעברו שינוי מהותי". ומיום היווסדה, העדויות שמתפרסמות בקבוצה מעוררות לא פחות מרעידת אדמה בקהילת המיניות המקודשת העולמית – אחת מהן מתייחסת ללא אחר מפלא עצמו.

המתלוננת היא רייצ'ל, צעירה אמריקאית שהשתתפה בסדנת לבל 2 שהעביר פלא באריזונה, לפני קצת יותר משנה. בפוסט, שהיא מכנה "מכתב פתוח לאיסטה", ובהמשך בשיחה עם "הארץ", היא מתארת כיצד בהדרגה התברר לה שפלא עצמו לוקח חלק בתרגילים כמשתתף מהשורה, ובו בזמן לא מוותר על עמדת המורה/מנחה רב העוצמה. "באחד התרגילים אוהד אמר לי מפורשות שהוא מעוניין לגעת בשדי ובאיבר המין שלי", היא מספרת. "הייתי בשוק, אבל הרגשתי בטוחה, כי זה היה תרגיל בלי מגע". כעבור כמה ימים, כשצוות לה באקראי לתרגיל שכלל מגע, "הוא התקרב אלי והרגשתי נחשול אנרגיה מינית חזקה מצדו. באותו רגע קפאתי. הרגשתי כאילו אני לא מסוגלת לחשוב בצלילות או להביע את עצמי". הוא שאל אותה מה הגבולות שלה, היא הצליחה לענות רק "בלי חדירה", ובתוך זמן קצר הפשיל את תחתוניה לעיני כל, חזר על שאלתו, ובעוד היא ממלמלת "רק מסביב", הניף את אגנה אל שפתיו ונגע בה "מסביב". "הופתעתי מאוד, לא תיכננתי להוריד אותם", היא כותבת. ולמרות זאת התברר שכל זה עורר מורת רוח גדולה דווקא במנחה. "אלה לא הגבולות שלך! נמאס לי מהבולשיט הרוחני שלך. בפעם הבאה תהיי כאן", הוא נזף בה, לדבריה. "אני זוכרת שהרגשתי פגועה ונגעלת. הרגשתי שחוללתי באותו רגע. כיום אני רואה בכך גם מניפולציה".

"בהקשר הזה צריך לזכור גורם מאוד חשוב – הלחץ החברתי, בעיקר בסדנאות כמו איסטה לבל 2", אומרת שני קדר, פסיכותרפיסטית, עיתונאית ואקטיביסטית שעוסקת באתיקה בעולמות המיניות המקודשת

והפסיכותרפיה. "ברמות האלה, ככל שהמשתתף נתפס כנוע יותר, ככה שעושה דברים קיצוניים, כך הוא נחשב רוחני ומתקדם יותר, ונחשב יותר בכלל. האידיאולוגיה היא שרמת הפתיחות המינית שלך מקבילה לרמת הפתיחות הרוחנית שלך".

כך שאם לא גילית פתיחות מינית, זה לא מעיד עליך טובות.

"כמובן. אז כשמנחה בסדר גודל כזה, אחד המקימים של איסטה, בא אלייך ומבקש ממך משהו, זה כמעט בלתי אפשרי להגיד לא".

ומה אם מאוחר יותר יבואו משתתפים ויאמרו שחוו את המגע המיני עם המנחה או המורה – בסדנה או אחריה – כפגיעה, כאקט שהוא תוצר של יחסי הכוח ביניהם? ככל שזה נוגע לפלא, הוא כבר אמר שעליהם לחלוק בנטל האחריות של מה שעברו. "באים מתוך מקום של הבנה ולקיחת אחריות, של שנינו היינו במקום הזה. זה לא שמישהו אנס מישהו; עשינו טעות, נכנסנו, נגיד, למיניות שלא היתה מדויקת, זה לא התאים לי (למשתתף/פת. נ"ה)... אז בואו ניקח אחריות, בואו נלמד איפה עשינו טעויות, נבקש סליחה אחד מהשני..." הוא אמר באותו פודקסט. "ברגע שיש השתלחות וזעם ונקמנות, גם אם אני מבין אותה, היא לא מעניינת אותי".

גם כשרייצ'ל ניסתה להתעמת עם פלא היא לא זכתה למענה אמפתי מזה. כשניגשה אליו כעבור יום ואמרה שמה שקרה לא היה אמור לקרות בשום פנים ואופן, הוא התגונן ואמר, "שאלתי אותך מה הגבולות שלך. את מעמידה אותי במצב פגיע". כשפנתה אליו שוב, לאחר כמה שבועות, וטענה שקפאה למול המנחה החזק ולמעשה לא היתה מעוניינת בשום אינטראקציה איתו, הוא השיב, לדבריה: "את לא קפאת". "מנחה שמערער את התלמידה שלו ואומר שהחוויה שלה אינה נכונה רק כדי להגן על עצמו אינו מורה שאפשר לבטוח בו", כותבת רייצ'ל במכתב הפתוח.

הגישה הזאת משתקפת גם בטופס ההסכמות של איסטה, שמטרתו היא תיאום ציפיות בין מנחי הסדנה ומשתתפיה. סעיף 7 בטופס, קצר ותמציתי, קובע: "אני מסכימה/לקחת אחריות מלאה על ההתנסות שלי". "ובעיני זה סעיף בעייתי מאוד", אומר תמיר, משתתף ותיק בסדנאות של קהילת המיניות המקודשת בכלל ושל איסטה בפרט. "הרי אתה נכנס לסדנה בלי לדעת מה התכנים שלה, מהם התרגולים והפעילויות הספציפיות שיתקיימו בה. חלק מההילה של הסדנאות של איסטה היא הסוד; אתה יודע שמעורבת מיניות, אבל לא יודע מה אתה הולך לעשות בפועל. אפילו בעולמות ה-BDSM יש הסכמות ברורות מה קורה ומה לא; פה, אין דבר כזה. להסכים שאני אחראי לכל מה שקורה לי? זה מגוחך. ועל אחת כמה וכמה כשמדובר באנשים שלא בהכרח ערוכים להתמודד עם התכנים והאקטים האלה. איך אפשר למשל לבקש אחריות אישית מילדה בת 23, שעברה אונס ובסיטואציות מאתגרות נכנסת לקיפאון וניתוק?"

הם אומרים: אחרים לא מדברים על זה. אצלנו הכל מונח על השולחן. תחליטו עוד קודם אם זה מתאים לכם.

תמיר: "נכון, מההתחלה אומרים משהו כמו, אנחנו יצורים מיניים כמותכם, ומי שלא מעוניינים לקיים יחסי מין או שיש להם בעיה להציב גבולות, שיגידו כבר עכשיו, ובהמשך, גם אם יבקשו, לא נשכב איתם. הבעיה היא שאין סינון אמיתי בכניסה, הרי בסופו של דבר זה עסק כלכלי. ולמיטב ניסיוני והתרשמותי, מטבע הדברים רוב האנשים שמגיעים לעולמות המיניות המקודשת הם כאלה שחוו משבר – מפגיעות מיניות ועד שינויים דרמטיים בחיים, כמו גירושים. אנשים בתקופה קשה ושברירית בחייהם או אחרי תקופה כזאת. אז איך אפשר להגיד להם שזו אחריותם?"

מבחינת איסטה, יש לה מנגנון שנועד למנוע מצבים כאלה. בטופס ההרשמה לאירועיה יש לא מעט שאלות המתייחסות לעברם של הנרשמים ולאירועים משני חיים שחוו באחרונה, ממוות של אדם קרוב ועד אירוע רפואי או נפשי. אבל בפועל זו כנראה מסננת עם חורים גדולים. תמיר מעיד שחווה זאת סביבו, וכך גם מירית, שהשתתפה לפני שנתיים בסדנה של איסטה בלוטרקי שביוון. מלבד זאת, היא אומרת, "בטופס ההרשמה נשאלות שאלות חשובות ובתשובה עליהן ציינתי אירועים שקרו לי, אבל השיחה עם המראיין בכלל לא עסקה בכך ולא התמקדה בשאלת המסוגלות שלי לעבור את הסדנה".

משתתפים יקרים, זה שלכם

ובכלל, שאלת האחריות היא חמקמקה להפליא בקהילת המיניות המקודשת. בפוסט שעלה השבוע, הפך בן רגע לווריאלי וזלג מתחומי הקהילה למיינסטרים, פורשת חברה ותיקה בקהילה מעין כתב אשמה מקיף. "בתוך הקהילה הזאת יש בקשה קולקטיבית שחוזרת על עצמה שוב ושוב – שהקורבן ייקח אחריות אישית על החוויה שלו ועל מציאות חייו", היא כותבת, "ואני שואלת ומבקשת לדעת, מה עם אחריות הדדית? למה אף אחד לא מבקש מהפוגע לקחת אחריות אישית?"

חברה ותיקה אחרת בקהילה, מאיה, שנושאת טראומה מורכבת, שואלת את אותן שאלות. "אני נראית מתפקדת, אני קצת יותר שקטה, אנשים שמבינים טראומה יכולים להבחין, השאר כנראה לא", היא אומרת. "גם בסיטואציה מינית אני מתפקדת, אבל לפעמים אני לא שם. אני מתנתקת, המוח נמחק, ואני לא יודעת מה קרה לפני עשרים דקות (ניתוק הוא אחד הביטויים של טראומה שמתפרצת כתוצאה מדחיקת הגבולות, נ"ה)".

אחת הפעמים שניתוק כזה קרה לה, היא אומרת, היתה בסדנה של מנחה מוכר. במהלך תרגיל שימשה אחת הפעולות שעשתה כטריגר והעלתה פגיעה קשה שחווה בילדותה. המנחים בסדנה לא הבחינו במצוקתה. אבל מה שהיה חמור יותר בעיניה, ואף סימן עבודה נקודת מפנה ביחסיה עם הקהילה, הוא התגובה שלהם למחרת. "שיתפתי את מה שקרה לי, וזה לא קיבל שום התייחסות. הם אמרו לי: אוקיי, ובזה

הסתיים העניין מבחינתם. אבל התקרית המשיכה להציק לי. לכן זמן מסוים אחר כך התקשרתי לאחת ממנחות הסדנה וסיפרתי לה מה חוויתי אז ומה אני מרגישה, אבל גם אז זה היה כמו לדבר לקיר. מאוד פוגע. יש כאן עניין של לקיחת אחריות. יש מנחים שבזמן הסדנה אוהבים נורא לקחת אותך לקיצון שלך, ובזה הסיפור מסתיים מבחינתם. הם לא מרגישים אחריות, הם לא מבינים את ההשלכות האפשריות. הם מלמדים פרקטיקה שהם לא מבינים לעומק, לרוב בגלל הכשרה מקצועית בסיסית, ושם הם נפרדים ממך. את אומרת, קרה לי משהו, והם אומרים לך: אוקיי, זה שלך".

ואכן יש בחלקים מקהילת המיניות המקודשת בורות ביחס לטראומה ומופעה (מלבד ניתוק, גם קיפאון, "ערפל" מוחי, בלק אאוט, קושי זמני בהבעה עצמית), לא פעם כתוצאה של הכשרה דלה ביותר. כיום גם אדם נטול הכשרה יכול לקרוא לעצמו מטפל, לפתוח קליניקה, ולטפל במי שעברו פגיעה מינית בעבר ומתמודדות עם פוסט טראומה בדרגות שונות של מורכבות. עניין מטריד במיוחד בהתחשב באופי הפעילות.

"זה תהליך שחותר לגעת במקומות ראשוניים ופצועים מאוד – פצעי ילדות, טראומת היקשרות עם ההורה המטפל, פגיעות מיניות או רגשיות מתקופת הילדות וההתבגרות – בלי לתת על זה את הדעת יותר מדי", מסבירה הילה. "השיח בקהילה בעצם אומר שגם אם את מפחדת ממהו, את צריכה לעשות את זה. ללכת נגד האינסטינקט. הוא יוצא מנקודת ההנחה שיש לנו כל כך הרבה פחדים וחסמים, שהפתרון הוא ללכת דרכם. העניין הוא שבמיניות זה לא עובד ככה. יכולות להיות למשתתפת טראומות שהיא אפילו לא מודעת להן. והטראומה עלולה לצוף".

לי ראובני, מטפלת מינית מוסמכת וחברה באיגוד הישראלי למטפלים מיניים (איט"ם), מבקשת להפריד. "מיניות היא מרחב שבנוי על כמה מישורים – מנטלי, רגשי ופיזי", היא אומרת, "כל אחד מהמישורים האלו יכול להיות כמו שער קסום שדרכו אני נכנסת לעולם של הנאה ועונג. אבל זה יכול להתגלות גם כשער שדרכו אני נכנסת לעולם של אביוז ושחזור הטראומה, לפתוח לי ספר זיכרונות כואב מאוד, ולאנשים אין שליטה על מה יפתח, באיזה ערוץ".

"וכשטראומה צפה", משלימה הילה, "שאר האנשים שבסדנה לא בנויים לחוות הצפה כזאת. ובהכללה, גם המורים והאסיסטנטים לא יודעים לתת לזה מענה".

אלא ששתי קבוצות הפייסבוק שהוזכרו כאן – והלך הרוח המשתקף בהן – מלמדות שמטופלות כבר אינן מוכנות לקבל תשלובת כזאת של העדר הכשרה וכוחנות. "הרבה נשים, שמשפטית התלונה שלהן נמצאת באזורים האפורים, מעדיפות לא להתלונן, אבל הן לא רוצות שזה יחלוף כלא היה", מבהירה עו"ד ורדית אבידן, שיחד עם עו"ד ועו"ס דנה גילה, מנהלת קליניקה ליישוב סכסוכים באוניברסיטת חיפה, הקימה מיזם הידברות במסגרת האוניברסיטה. "יש נשים שרוצות לדבר עם התוקף, לקבל הכרה והתנצלות. אחרות

רוצות שהוא לא יטפל יותר. יש כאלה שחשוב להן שההכרה בפגיעה תתבצע מול הקהילה, בעיקר אם נפוצו שמועות ושמועות-כנגדן. הן רוצות שיח".

גם Safe Mediation פועל על פי עיקרון דומה, ולדברי אנאיסה סנדה, מגשרת ויועצת בכירה בארגון, הוא כבר קיים הליך בשיתוף בודהי זאפה השנה. אלא שאבידן מבקשת לסייג בכל זאת. "את מה שהנשים מבקשות הן לא יקבלו לעתים קרובות. הרבה תוקפים לא מסוגלים להכיר במעשה שעשו".

שני קדר מסכימה איתה. קדר, שעמדה מאחורי התחקיר מעורר ההדים על המטפל הרוחני ארז ארג'ונה באתר פוליטיקלי קוראת ביוני 2021, הפכה מאז לגייה צ'ינג'ר, כותבת תחקירים ומעודדת שיח נרחב על אתיקה טיפולית דרך הפודקסט שלה "מה קורה בטיפול שלי?". "באיזשהו שלב אדם מודאג מתוך קהילת המיניות המקודשת העביר לי צילומי מסך של שיחות שהתקיימו בתוך הקבוצה הסגורה שלהם", היא אומרת. "מה שמצטייר משם זו המדיניות של ראשי הקהילה כלפי אונס ותקיפה מינית: כשאישה מביאה מקרה שבו התוקף הוא אדם מחוץ לקהילה, היא מקבלת תמיכה ומעודדים אותה להתלונן במשטרה. אבל כשהאדם הפוגע הוא מתוך הקהילה, היא מקבלת השתקה וגזל'יטינג, מעין טנטרום כועס על כך שהגורו בא 'להציל' אותה והיא לא מספיק מפותחת כדי להבין זאת.

"משהו בקהילה הזאת מתעתע", אומרת קדר. "הם מדברים על נשים כעל כוהנות ואלות, אבל האידיאולוגיה שממנה ינקו היא בעצם פטריארכלית. הקהילה הזאת היא לא באמת חתרנית; העובדה שמהו פועל מתחת לרדאר לא אומר בהכרח שהוא אלטרנטיבה עמוקה לבעיות שיש בחברה שלנו. היא מנסה למכור את עצמה כזו שתשחרר אותנו מעולם המיניות הממוסד, מפחד, בושה ואשמה. אבל בפועל היא משחזרת דינמיקות עתיקות ומוכרות של ניצול".

• • •

תגובתו של אוהד פלא (אזרחי):

"בסדנאות שאנו מעבירים באיסתא מתקיימים משחקי תפקידים שונים, שכל הווייתם חקירה פנימית. היות שבמרחבים הללו מלמדים לרוב בצוות של שלושה מנחים, קורה שאחד המנחים לוקח חלק פעיל בתרגול מסוים כמונחה לכל דבר ועניין.

"כל מה שמי שמכונה בכתבה רייצ'ל מדווחת עליו התרחש כחלק ממשחקי תפקידים שבהם גולמו דמויות שונות, ולא כחלק מאינטראקציה אישית כלשהי בינינו.

"אין חלילה כל כוונה לפגוע או להעליב מי מהמשתתפים.

"חשוב להדגיש כי אני נמלא צער על כך שזו החוויה שלה, גם אם אינה בהכרח תואמת את העובדות כפי שקרו בפועל ובנוכחות עשרות משתתפים. איש אינו יכול לשפוט חוויה סובייקטיבית, כשם שאיש אינו יכול לתאר את הדברים במנותק מן הסיטואציה שבה התרחשו. פרטי המקרה מטופלים בליווי גורמים מקצועיים, ומיותר לציין כי מפאת רגישות הנושא וחשיפת פרטים אישיים איני מוצא לנכון לדון על כך בתקשורת".

תגובת איסטה:

"טופס ההסכמות של איסטה נדון במלואו בפתיחת כל סדנה. בשלב זה מוצגים (למשתתפים) פרטים נוספים, הסבר על משמעותה של כל הסכמה ודוגמאות. יש מקום לשאלות, והבהרות והתנגדויות נשמעות ונשקלות. כשנראה שהכל ברור, נדרשת הסכמה של הקבוצה כולה. אשר לסעיף 7 – סעיף זה מבהיר למשתתפים למה הם אחראים, ולמה אחראים מחזיקי המרחב (המנחים, האסיסטנטים וכו'). אין בו כדי לפטור את מחזיקי המרחב מאחריות. המשתתפים אחראים רק לאופן שבו הם מפרשים את החוויה שלהם ומגיבים לה. איסטה מודעת היטב לכך שהמשתתפים נמצאים בתהליך עמוק, ולעתים נדרשים תמיכה וטיפול נוספים מהצוות.

"בנוגע לסינון – באתר איסטה יש הצהרה המיועדת לכל השוקלים להשתתף בסדנאות ונושאים היסטוריה של טראומה משמעותית. אנחנו ממליצים להם לבקש הדרכה ממטפלים ואנשי מקצוע רלוונטיים בתחום בריאות הנפש. איסטה אינה רוצה לשלול מראש ממשותתפים עם היסטוריה של טראומה גישה למרחב הטרנספורמטיבי שהיא מספקת. כל טופס כזה נבדק על ידי המארגנים והסגל הראשי. אם יעלו ספקות, נציג שאלות נוספות. אם יתקבל הרושם שהמבקש אינו מתאים, הבקשה תידחה. בישראל קיים כתב ויתור נוסף הנשלח למשתתפים, ואלו מכירים בכך שזהו מרחב חווייתי ולא טיפולי. איסטה מוסיפה כעת מסמך טראומה ארוך ומעמיק, שייחתם על ידי כל המשתתפים בשעת ההרשמה. בימים אלה היא מקיימת קורס רענון לכל חברי הצוות, המכסה היבטים של תמיכה בטרומה, בהנחיית מטפל בעל ניסיון רב בתחום".

בודהי זאפה לא ענה לבקשת התגובה, שנשלחה אליו בכמה ערוצים.